

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31/03-76-4861

Chișinău

30 aprilie 2024

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.316 din 30 aprilie 2024.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Culturii.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege (în limba română -1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 2 file și în limba rusă – 3 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (4 file);
4. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (17 file);
5. Avizele Ministerului Justiției (5 file);
6. Raportul de expertiză anticorupție (4 file);
7. Alte avize (22 file);
8. Tabelul comparativ (6 file).

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman Cazan

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>138</u>		
"02"	<u>05</u>	20 <u>24</u>
Ora _____		

Ex. Sibov Angela, tel: 022 250 562

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 316

din 30 aprilie 2024

Chișinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011.

Prim-ministru

Contrasemnează

Ministrul culturii

Ministrul justiției

DORIN RECEAN

Sergiu Prodan

Veronica Mihailov-Moraru

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea monumentelor de for public nr. 192/2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 197-202, art. 569), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează.

1. La articolul 5 alineatul (2) litera c), textul „, cu acordul autorităților administrației publice locale competente teritorial” se exclude.

2. La articolul 7:

1) alineatul (1) se completează cu textul „, după caz, decizia autorității reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, hotărârii adunării populare a unității teritorial-autonome Găgăuzia sau decizia autorității reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi”;

2) la alineatul (2), textul „, în baza deciziei administrației publice locale competente teritorial” se exclude;

3) se completează cu alineatele (2¹) și (2²) cu următorul cuprins:

„(2¹) Decizia autorității reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, după caz, hotărârea adunării populare a unității teritorial-autonome Găgăuzia sau decizia autorității reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi privind înființarea monumentului de for public se adoptă în baza avizului favorabil al Ministerului Culturii.

Avizul Ministerului Culturii se emite în termen de 30 de zile de la recepționarea cererii și a conceptului monumentului de for public.

(2²) Guvernul, autoritățile reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, după caz, adunarea populară a unității teritorial-autonome Găgăuzia sau autoritățile reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi au dreptul de a iniția procedura de înființare a monumentelor de for public de categoria B pe terenurile față de care exercită împuternicirile de proprietar.”;

4) la alineatul (3), cuvintele „hotărârii respective de Guvern” se substituie cu cuvintele „actelor de înființare”;

5) la alineatele (4) și (5), după textul „alin. (2)” se introduce textul „, (2¹)”;

6) alineatul (9) se abrogă.

3. Se completează cu articolul 7¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 7¹.** Desființarea monumentelor de for public de categoria B

„(1) Guvernul inițiază procedura de desființare a monumentului de for public de categoria B, prin adoptarea unei hotărâri în acest sens, dacă monumentul de for public contravine ordinii publice sau bunelor moravuri.

(2) În cazul prevăzut la alineatul (1), desființarea monumentului de for public de categoria B se inițiază și se desfășoară conform procedurii adoptate de Guvern.”

4. Articolul 9 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Inspectarea în teren a monumentelor de for public și a zonelor lor de protecție, a șantierelor de intervenție asupra acestora, asigurarea respectării legislației în domeniul ocrotirii monumentelor de for public, întocmirea proceselor-verbale contravenționale, în caz de constatare a contravențiilor, în caz de constatare a încălcărilor, emiterea planului de remediere a lucrărilor ilegale la monumente de for public și în zonele lor de protecție se întreprinde de către Agenția de Inspectare a Monumentelor.”

5. La articolul 14:

1) alineatul (1) se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) includ și exclud din Registrul monumentelor de for public de categoria B monumentele de for public edificate în raza teritorială a unității administrativ-teritoriale;”

2) la alineatul (2):

literele a) și a¹) se abrogă;

la litera a²), cuvintele „autorizații de construire” se substituie cu cuvintele „acte permissive în construcții”;

la litera b), textul „înregistrează monumentul și zona lui de protecție în documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului, precum și în cea cadastrală” se substituie cu cuvintele „iau la evidență informațiile aferente pentru a le utiliza la următoarea actualizare a documentației de urbanism și de amenajare a teritoriului”.

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va elabora și va aproba actele necesare implementării prezentei Legi.

Președintele Parlamentului

**Notă informativă
la proiectul de lege
pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011**

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege cu privire la modificarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011 a fost elaborat de către Ministerul Culturii.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Regimul juridic general al înființării, realizării, amplasării, administrării și protejării monumentelor de for public este reglementat de Legea monumentelor de for public nr.192/2011.

Conform art.2 din Legea enunțată, monumentele de for public reprezintă – bunuri imobile opere de artă plastică monumentală (compoziții spațial-volumetrice, statui, busturi, plăci comemorative cu relief sculptural, troițe, cruci), împreună cu terenul delimitat pentru ele, avînd caracter decorativ, comemorativ sau religios, amplasate în spații publice, pe terenuri aflate în domeniul public al statului ori al unităților administrativ-teritoriale;

La moment, Legea monumentelor de for public nr.192/2011 prevede 2 categorii de monumente de for public: monumente de for public de categoria A și monumente de for public de categoria B (art. 3 din Lege).

Monumentele de for public de categoria B sunt incluse în Registrul monumentelor de for public aprobat de autoritățile publice raionale (consiliile raionale) și beneficiază de statut local de protecție, pe când monumentele de for public de categoria A sunt incluse în Registrul național al monumentelor de for public aprobat de Parlament, în baza propunerilor Ministerului Culturii și beneficiază de statut național de protecție.

Deși la moment există 2 categorii de monumente, care se diferențiază din punct de vedere a importanței acestora pentru societate, totuși procedura de înființare a acestora este unică și implică de fiecare dată aprobarea unei Hotărâri de Guvern (art.7 alin. (1) din Legea monumentelor de for public nr.192/2011).

Prin actualul proiect de lege se urmărește descentralizarea competenței în materia înființării monumentelor de for public de categoria B prin oferirea competenței de a decide înființarea acestei categorii de monumente Guvernului, autorităților administrației publice locale de nivelul II/ autorității administrației publice a UTA Găgăuzia și autorităților administrației publice locale de nivelul I.

În acest sens, aceste 3 categorii de subiecți vor avea competența de a decide înființarea monumentelor de for public de categoria B (statut local de protecție) pe terenurile pe care le dețin în proprietate.

Atribuirea statutului de protecție națională (categoria A) va rămâne în continuare în competența Parlamentului. Acest statut poate fi atribuit doar monumentelor deja existente (monumentelor de categoria B, legal înființate).

Se menționează că descentralizarea competențelor în materia edificării

monumentelor de for public de categoria B ar dinamiza procedura de înființare și edificare a acestei categorii de monumente.

La fel, potrivit proiectului se propune ca deciziile autorităților administrației publice locale de nivelul II/ autorității administrației publice a UTA Găgăuzia și deciziile autorităților administrației publice locale de nivelul I, să fie adoptate în baza Avizului pozitiv al Ministerului Culturii.

Această condiție este necesară pentru ca la etapa inițială Ministerul Culturii să examineze dacă conceptul monumentului de for public corespunde scopului Legii nr.192/2011 (adică dacă acest monument de for public va contribui la promovarea valorilor naționale și internaționale și dacă acest monument de for public se integrează în politicile culturale ale statului).

Se accentuează că, monumentele de for public reprezintă „bunuri imobile opere de artă plastică monumentală (compoziții spațial-volumetrice, statui, busturi, plăci comemorative cu relief sculptural, troițe, cruci), împreună cu terenul delimitat pentru ele, având caracter decorativ, comemorativ sau religios, amplasate în spații publice, pe terenuri aflate în domeniul public al statului ori al unităților administrativ-teritoriale.

Deci, pe lângă caracterul decorativ, aceste obiecte mai dispun și de caracter „comemorativ” și respectiv „religios”.

Reieșind din principiile consfințite în Constituție, relațiile diplomatice asumate de Republica Moldova precum și bunele moravuri din sistemul de drept al Republicii Moldova este absolut necesar de a exista un mecanism legal de curmare a consecințelor nefavorabile care pot fi cauzate de simbolistica (însemnătatea) unor monumente de for public înființate de către Guvern, APL II/ UTA Găgăuzia și APL I.

Precizăm că, acest mecanism ar urma să fie aplicat atunci când monumentul de for public a fost înființat legal (adică respectând toate procedurile legale) și respectiv edificat legal (adică respectând documentația de urbanism și normativele în construcții).

Altfel spus, acest mecanism este necesar pentru cazurile în care la înființarea și edificarea monumentului de for public nu sunt admise încălcări încriminate de Codul penal sau de Codul contravențional, dar pentru cazul în care simpla existență a acestui monument poate afecta ordinea publică și bunele moravuri într-un stat de drept.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Actul normativ nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Potrivit proiectului se propune:

- precizarea subiecților îndreptățiți de a decide înființarea monumentelor de for public;
- adoptarea Deciziei autorității reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, după caz, hotărârea adunării populare a unității teritorial-autonome Găgăuzia, sau decizia

autorității reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi, privind înființarea monumentului de for public în baza Avizului favorabil al Ministerului Culturii;

- precizarea faptului că monumentele de for public pot fi edificate doar pe terenurile față de care subiectul inițiator a procedurii de înființare exercită împuternicirile de proprietar;

- reglementarea dreptului Guvernului de a iniția procedura de desființare a monumentelor de for public, dacă monumentul de for public contravine ordinii publice sau bunelor moravuri;

- reglementarea competenței Agenției de Inspectare a Monumentelor (entitate din subordinea Ministerului Culturii) de a inspecta în teren monumentele de for public și după caz de a întocmi procese-verbale contravenționale, în caz de constatare a contravențiilor sau de a emite planul de remediere a lucrărilor ilegale la monumente de for public;

- precizarea competențelor autorităților publice locale.

Intrarea în vigoare a Legii la data publicării este dictată de necesitatea informării subiecților care au inițiat procedura de înființare a monumentelor de for public despre noile reglementări în materia înființării monumentelor de for public și condițiile suplimentare pentru inițierea procedurii de înființare (necesitatea obținerii Avizului prealabil al Ministerului Culturii în cazul inițierii procedurii de înființare a monumentului de for public de către Autoritățile publice locale).

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prezentului proiect nu necesită cheltuieli financiare din bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare.

Proiectul se încorporează în sistemul actelor normative și nu va necesita modificarea altor acte legislative sau normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Respectarea prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional a fost asigurată prin publicarea anunțului de inițiere a procesului de elaborare a proiectului de hotărâre de Guvern, pe pagina web a ministerului (www.mc.gov.md), secțiunea – Transparența decizională și pe site-ul particip.gov.md (<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-legii-monumentelor-de-for-public-nr1922011/11877>), precum și prin publicarea anunțului de inițiere a procesului de consultare publică a proiectului de hotărâre de Guvern, pe pagina web a ministerului (www.mc.gov.md), secțiunea – Transparența decizională și pe site-ul particip.gov.md (<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-consultare-publica-a-proiectului-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-legii-monumentelor-de-for-public-nr1922011/12090>).

Proiectul a fost avizat de Cancelaria de stat, Ministerul Apărării,

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Proprietății Publice, Comitetul Executiv al unității teritorial-autonome Găgăuzia și Congresul Autorităților Locale din Republica Moldova.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul a fost expertizat de către Centrul Național Anticorupție (Raport nr. ELO24/9490 din 29 februarie 2024).

Potrivit raportului proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la dinamizarea procedurii de înființare a monumentelor de for public de categoria B.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul a fost supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției. Propunerile/obiecțiile au fost acceptate și reflectate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, iar proiectul a fost definitivat corespunzător.

11. Constatările altor expertize

Proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare de a fi efectuate în condițiile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Ministrul Culturii

Sergiu PRODAN

Ex. Vasile Secrieru consultant juridic
Tel.: 068269785